

OCENA RYZYKA ZAWODOWEGO

Stanowisko: kierowca osobowy

Metoda oceny ryzyka

Karta oceny ryzyka zawodowego opracowana została w skali trójstopniowej wg PN-N-18002. Jest to karta przykładowa, co oznacza, że dla danego dekarza, karta oceny ryzyka zawodowego może zawierać także i inne zagrożenia – specyficzne dla tego konkretnego stanowiska pracy.

Charakterystyka stanowiska pracy

Kierowca samochodu osobowego prowadzi samochody osobowe i inne pojazdy, z wyjątkiem autobusów i motocykli, o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 3,5 tony, z przyczepą lekką lub bez przyczepy, przewożąc osoby lub towar. Wykonuje czynności kontrolno-obslugowe i konserwacyjne, usuwa usterki w pojazdach samochodowych, przestrzega przepisów ustawy „Prawo o ruchu drogowym”. Podstawowym wymogiem w tym zawodzie jest posiadanie prawa jazdy kategorii B oraz aktualnych badań lekarskich i psychologicznych, obejmujących sprawności i cechy osobowości, które mają decydujący wpływ na bezpieczeństwo wykonywanej pracy. Głównym celem pracy kierowcy samochodu osobowego jest bezpieczny transport ludzi lub towarów. Dlatego kierowca musi znać i stosować przepisy prawa o ruchu drogowym, znać budowę kierowanego samochodu osobowego i kontrolować jego stan techniczny. Kierowca samochodu osobowego powinien przed jazdą wykonać podstawowe czynności w celu zapewnienia bezpiecznej jazdy samochodem. Należy do nich sprawdzenie stanu paliwa i płynów eksploatacyjnych, stanu technicznego ogumienia, stanu oświetlenia samochodu, sygnalizacji dźwiękowej samochodu, skuteczności działania hamulców oraz wyposażenia dodatkowego samochodu, warunkującego bezpieczne wykonywanie zadań przewozowych. Kierowca dba o własne bezpieczeństwo, przewożonych pasażerów, towarów oraz innych użytkowników drogi. Prowadzi dokumentację w zakresie realizacji zadań przewozowych. Zabezpiecza samochód przed kradzieżą, uruchomieniem oraz użyciem przez osoby niepowołane. Uczestnicząc w ruchu drogowym, jest zobowiązany do udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków drogowych. Kierowca samochodu osobowego powinien posiadać sprawności sensomotoryczne takie, jak: ostrość wzroku, rozróżnianie barw, widzenie stereoskopowe, umożliwiające ocenę odległości, dobre widzenie o zmierzchu, koordynację wzrokowo-ruchową. Dodatkowo wymaga się refleksu, spostrzegawczości, koncentracji i podzielności uwagi, a także zdolności do pracy w warunkach monotonnych oraz wytrzymałości na długotrwały wysiłek. Praca w tym zawodzie wymaga także odporności emocjonalnej, jak również samokontroli, łatwości nawiązywania kontaktów, wytrwałości oraz odpowiedzialności. Kierowca samochodu osobowego, podczas wykonywania zadań zawodowych, kontaktuje się z klientami i pasażerami. W związku z tym powstaje ryzyko konfliktów, zwłaszcza w sytuacji awarii samochodu czy zablokowania drogi przejazdu. Praca kierowcy ma charakter indywidualny. Sam odpowiada on za sprawny i bezpieczny przebieg zadań przewozowych, podejmując decyzje wpływające zarówno na los jego, jak i przewożonych pasażerów i towarów. Specyficzną kontrolę nad kierowcą pełnią patrole drogowe, sprawdzające stan techniczny samochodu oraz odbiorcy usług transportowych. W pracy kierowcy dominują czynności rutynowe oraz nietypowe, wynikające z sytuacji na drodze. W swojej pracy narażony jest on na zanieczyszczenia spalinami, hałas i drgania. Wykonywanie jej głównie w pozycji siedzącej może powodować przewlekłe choroby narządu ruchu. Konieczność pracy w dzień i w nocy może doprowadzić do zaburzeń widzenia. Kierowca samochodu osobowego może podejmować pracę w przedsiębiorstwach transportu miejskiego i komunikacji dalekobieżnej. Możliwe jest także podjęcie pracy w tym zawodzie na własny rachunek. Może on być zatrudniony na stanowiskach związanych z transportem jako kierowca samochodu osobowego, pojazdu uprzywilejowanego lub dyspozytor ruchu. Wykonywanie zadań zawodowych musi być zgodne z uwarunkowaniami prawnymi, właściwymi dla zawodu, z uwzględnieniem wymagań środowiska pracy w zakresie transportu osób, towarów i mienia.

Ciężkość następstw (C)			
Stopień prawdopodobieństwa (P)	1. Małe (M)	2. Średnie (S)	3. Duże (D)
1. Mało prawdopodobne (M)	Małe (1)	Małe (1)	Średnie (2)
2. Prawdopodobne (S)	Małe (1)	Średnie (2)	Duże (3)
3. Wysoce prawdopodobne (D)	Średnie (2)	Duże (3)	Duże (3)

Karta oceny ryzyka zawodowego na stanowisku kierowcy osobowego

Lp.	Zagrożenie	Źródło zagrożenia	Możliwe skutki zagrożenia	Przed oceną			Środki profilaktyczne	Uwagi o realizacji zadań
				Ciężkość (C)	Prawdopod. (P)	Ryzyko (R)		
1	2	3	4	5	6	7	8	12
1	Zagrożenia elementami ostrymi i wystającymi – w czasie czynności rozładunkowych i załadunkowych	Zagrożenie stanowią ostre lub wyszczerbione krawędzie przewożonych materiałów oraz wystające ostre elementy narzędzi stosowanych do drobnych napraw pojazdu lub przewożonych ładunków i przedmiotów.	Skutkiem kontaktu bezpośredniego mogą być urazy – skaleczenia, rozcięcia, uderzenia – powodujące krótkotrwałą niezdolność do wykonywania pracy.	M	S	M	Stosowanie odzieży i obuwia oraz rękawic roboczych. Zachowanie ostrożności. Porządek w miejscu pracy,	
2	Zagrożenie elementami obracającymi się i luźnymi – w czasie obsługi lub naprawy silnika	Zagrożenie występować może w czasie obsługi silnika i ruchomych podzespołów samochodu i związane jest z możliwością przypadkowego włożenia kończyn górnych w strefę zagrożenia. Zagrożeniem może być możliwość pochwylenia przez wirujące elementy (wirnik wentylatora silnika).	Skutkiem kontaktu bezpośredniego, mogą być głębokie skaleczenia, otarcia naskórka, zranienia lub utrata palców lub dłoni.	D	M	S	Nie dotykane obracających się części w czasie pracy silnika. Sprawność osłon ruchomych elementów silnika. Wykonywanie czynności obsługowych przy unieruchomionym silniku. Zapinanie guzików mankietów bluz roboczych.	
3	Zagrożenie uderzeniem, przygnieceniem	Zagrożenie stanowi możliwość upadku ładowanych na samochód ładunków w pojemnikach i luzem. Związane może być również z możliwością przygniecenia kierowcy przez zsuwający się z podnośnika pojazd, w czasie wymiany koła samochodu.	Skutkiem zagrożenia mogą być urazy kończyn dolnych w wyniku uderzenia przewożonymi ładunkami lub ciężkie urazy ciała po przygnieceniu pojazdem.	M	S	M	Rękawice i obuwie robocze. Zachowanie procedury przewożenia materiałów, szczególnie dotyczące jego przenoszenia ręcznego, ułożenia i mocowania na nadwoziu. Okresowe kontrole sprawności podnośnika samochodu. Zamocowanie kliny pod koła. Przestrzeganie procedur wykonania czynności wymiany koła.	

1	2	3	4	5	6	7	8	12
4	Upadek, potknięcie, poślizgnięcie się	Zagrozenie stanowią przedmioty i przeszkody mogące znajdować się na drodze przemieszczenia w słabo oświetlonych miejscach, w wyniku nieporządku na stanowisku pracy, śliskie odcinki posadzki przy ewentualnym rozlaniu oleju w czasie obsługi samochodu.	Skutkiem upadku mogą być związku z tym urazy kończyn (skręcenia stawów, zwichnięcia, złamania lub stłuczenia), powodujące krótkotrwałą niezdolność do pracy.	M	S	M	Sprawne nawierzchnie ciągów komunikacyjnych na zewnątrz i wewnątrz budynków. Ład i porządek. Szkolenie pracowników. Zachowanie ostrożności.	
5	Zagrozenia związane z przemieszczaniem się – wypadek komunikacyjny	W czasie przemieszczania się pojazdem – istnieje możliwość zaistnienia (spowodowania lub uczestniczenia) wypadku komunikacyjnego lub kolizji drogowej.	Skutkiem wypadku może być śmierć lub ciężkie uszkodzenia ciała.	D	M	S	Systematyczne i aktualne badania stanu technicznego samochodu. Codzienny przegląd pojazdu przed wyjazdem (sprawdzenie świateł, hamulców, sygnału dźwiękowego, elementów pomiarowo kontrolnych itp.). Zachowanie bezpiecznej prędkości. Przestrzeganie zasady ograniczonego zaufania do uczestników ruchu drogowego.	
6	Prąd elektryczny o napięciu do 1kV.	Przyczyna zagrożenia związana jest z koniecznością obsługi urządzeń zasilanych energią elektryczną. Zagrozeniem jest bezpośrednio działanie na człowieka prądu przemiennego o napięciu 230 i 380V, częstotliwości 50 Hz.	Porażenie prądem elektrycznym powodować może ciężkie obrażenia wewnętrzne oraz duże prawdopodobieństwo śmierci.	D	M	S	Sprawność techniczna urządzeń, potwierdzona dokumentami przeglądów i pomiarów. Sprawna ochrona przeciwporażeniowa instalacji i urządzeń elektrycznych. Sprawność stanu izolacji przewodów. Instrukcje. Szkolenie pracowników.	

1	2	3	4	5	6	7	8	12
7	Zagrozenie poparzeniem – w czasie wykonywania czynności obsługowych lub naprawczych o rozgrzane elementy układu wydechowego silnika lub obsługi akumulatora	Zagrozenie poparzeniem odkrytych części ciała (kończyn górnych) w czasie wykonywania czynności obsługowych przy silniku i układzie wydechowym silnika. Zagrozenie poparzeniem dłoni, twarzy i oczu w czasie obsługiwanania akumulatora	Skutkiem mogą być ciężkie obrażenia odkrytych części ciała lub oczu pracownika.	M	S	M	Wykonywanie czynności po ostygnięciu układu wydechowego. Nie podwijanie rękawów ubrania roboczego w czasie wykonywania czynności obsługowych układu wydechowego. Stosowanie rękawic roboczych w przypadku konieczności sprawdzenie pracy pracującego silnika. Stosowanie gumowych rękawic, okularów w czasie obsługiwanania akumulatora.	
8	Pożar	Zagrozenie stanowią łatwopalne materiały (paliwo, oleje i smary) gromadzone na stanowiskach pracy lub w ich pobliżu i możliwość ich niezamierzonego podpalenia w wyniku awarii instalacji elektrycznej lub zaprószenia ognia w wyniku palenia tytoniu w obrębie stanowiska pracy	W wyniku pożaru należy liczyć się z ofiarami śmiertelnymi, oparzeniami lub ciężkimi obrażeniami ciała.	D	M	S	Wyposażenie samochodu w legalizowaną gaśnicę. Znajomość instrukcji postępowania na wypadek pożaru. Wyznaczenie i oznakowanie dróg ewakuacji w budynkach. Wyznaczenie miejsc do palenia tytoniu i nadzór nad przestrzeganiem zasad nie palenia tytoniu przez pracowników w miejscu pracy.	
9	Hałas	Źródłem hałasu może być praca silnika samochodu w przypadku uszkodzenia układu wydechowego. Hałas, są to dźwięki szkodliwe, które mogą powodować uszkodzenie słuchu i inne zmiany w organizmie lub w istotny sposób utrudniać wykonanie pracy. Występuje w przypadku przekroczenia natężenia dopuszczalnego hałasu (85dB).	Skutkiem długotrwałego oddziaływania hałasu mogą być zmiany chorobowe narządu słuchu, powodujące w osłabienie a w konsekwencji długotrwałego oddziaływania utratę słuchu. Oddziaływanie hałasu nie przekraczającego NDN może powodować znużenie lub zmęczenie pracownika i zmniejszenie jego wydajności.	M	M	M	Okresowe kontrole i wymiany uszkodzonych elementów układu wydechowego samochodu.	

1	2	3	4	5	6	7	8	12
10	Drgania	Przyczyną zagrożenia są drgania o charakterze ogólnym i miejscowym występujące podczas jazdy samochodem.	Drgania przenoszone na pracownika przez kończyny górne i siedzisko w kabinie kierowcy mogą spowodować: - choroby układu krążenia krwi, - choroby układu kostno- stawowego i układu nerwowego, - zaburzenia czynności przewodu pokarmowego, - zaburzenia ogólne (osłabienie, zwroty głowy, bezsenność),	M	M	M	Wiedza pracowników dotycząca sposobu wykonania pracy: - siła zaciskania ręki na kole kierownicy nie powinna przekraczać 50 N, (ok. 5 kg) - okresowe badania techniczne samochodu i wymiana zużytych elementów zawieszenia i amortyzatorów.	
11	Czynniki chemiczne	Źródłem zagrożenia może być nieszczelny układ wydechowy samochodu lub niezgodna z przepisami praca przy obsłudze uruchomionego silnika samochodu bez instalacji odprowadzenia spalin na zewnątrz pomieszczenia. Zagrożenie związane jest również z możliwością kontaktu bezpośredniego ze smarami, olejami i paliwem stosowanymi do pojazdu.	Skutkiem zagrożenia mogą być zatrucia organizmu powodujące krótkotrwałą niezdolność do pracy lub choroby skóry po kontakcie z substancjami ropopochodnymi.	M	M	M	Przestrzeganie procedur wykonywania prac obsługowych silnika. Instalacja do odprowadzania spalin w czasie obsługi uruchomionego silnika samochodu w pomieszczeniu. Sprawność wentylacji w pomieszczeniu. Przestrzeganie higieny rąk po kontakcie ze smarami i olejami.	
12	Obciążenie fizyczne	Zagrożenie związane jest z transportem ręcznym bezpośrednim materiałów, (ręczne przenoszenie ładunków w czasie ich ładowania i rozładowania do i z samochodu).	Spowodować może urazy ciała (układu kostno szkieletowego głównie kręgosłupa lub kończyn) w wyniku nieumiejętnego chwytania i podnoszenia materiałów	M	M	M	Nie przekraczanie norm dźwigania. Umiejętne zgodne zasadami dźwiganie ciężarów. Jak najkrótsze utrzymywanie ciężaru w rękach. Minimalizacja ruchów tułowia w czasie dźwigania.	

Potwierdzenie zapoznania się przez pracowników z kartą oceny ryzyka zawodowego

Lp.	Data	Imię, nazwisko	Podpis
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			

Osoba zatwierdzająca

Data	Imię, nazwisko	Podpis